

Delavska Pravica

Glasi krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 5.—, za četrt leta Din 15.—, za pol leta Din 30.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavskega zbora, Miklošičeva cesta 21, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

K dogodkom v Hudi jami

Ob priliki redukcij rudarjev v Hudijami so se pustili v obupu in razburjenosti reducirani rudarji in njih družine zavesti do ostrejših korakov. Če so s tem prekršili obstoječe zakone in predpise, bo ugotovila oblast.

Ker hočejo nekateri izrabljati te nastope tako proti delavstvu, kakor tudi proti njihovi večinski organizaciji, češ, da so bili političnega značaja (Glej »Jutro« od 7. marca 1933. št. 56. stran 4.) ugotavljamo:

1. Skupina rudarjev v Hudijami je včlanjena v JSZ. Slednja se ni nikoli vmešavala v politična vprašanja in zadeve. Ob vsaki priliki je poudarjala svoj strokovni značaj. Isto je s skupinami. To je tako obče znano, da mora biti znano tudi dopisniku »Jutra«.

2. Gibanje rudarjev v Hudijami je izključno krušnega značaja. Kdor je ob delo in ob kruh, ne bo mislil na ta ali ona politična udejstvovanja, ampak samo na to, kaj bo z njim, njega ženo in otroke. Zato je trditev, izražena v »Jutru« št. 56. čisto navadno norčevanje iz bede poštenega rudarja in more priti le od takih oseb, ki so pri polni skledi in ki ne vedo, kaj je borba za skorja kruha.

3. Razburjenje bi izostalo, ako bi se vpra-

šanje redukcij vršilo v smislu instrukcij, kakor sta jih označila na shodu dne 26. februarja priznana in objektivna voditelja rudarjev sodrug Pliberšek in tovariš Lešnik. Če je kaj obsodbe vredno, je vredno obsodbe brezobzirnosti vodstva TPD in vodstva rudnika v Hudijami.

4. Glavni obratni zaupnik Alojzij Lešnik velja ne samo med rudarji v Hudijami, ampak tudi med rudarji v drugih revirjih kot idealen, resen, požrtvovalen in objektivni voditelj. V rudarskih vprašanjih je doma, kot malokdo. Tudi inteligenten je v taki meri, da mu to inteligenco zavida marsikak tako zvani izobraženec. Da je res tako, dokazuje dejstvo, da so rudarji v Hudijami vzgojeni resno brez demagogije. Neki delavski voditelj je izrazil, da je njegov največji užitek, če pride na shod v Laško, ker ima opraviti s tako resnimi ljudmi.

5. Vse resne ljudi prosimo, da presojajo položaj rudarjev objektivno; vsem tistim pa, ki jih njihov denuncijanski instinkt tako zelo prekvaša, polagamo na srce, da se naj vsaj v tako važnih in resnih trenutkih, kakor je sedanja rudarska tragedija, obvladajo.

Jugoslov. Strokovna zveza.

Kje bo konec?

Resnica je, da je kriza in da je veliko momentov v tej krizi, ki jih ne moremo premagati s sredstvi, s kakršnimi razpolaga sedanji družabni ustroj. So pa zadeve, ki bi jih mogli pri dobri volji, tudi takoj odpraviti ali pa vsaj zelo, zelo omiliti.

Ako premotrivamo sedanjo rudarsko krizo, moramo reči, da ni potrebno, da gre v tako ostrost, ki pomenja naravnost katastrofo. Res je, da je konzum premoga padel ravno radi krize, resnica pa je tudi, da je porastla produkcija premoga v največjem premogovnem podjetju v državi pri TPD ravno v letih krize, četudi je bil stalež delavstva zmanjšan. Racionalizacija je napravila svoje. Ta brezsmotna racionalizacija je opravičljiva le iz stališča dobička, da pa ni iz stališča splošnosti, dokazujejo sedanje razmere.

Premogovna industrija tvori najbistvenejši del našega narodnega gospodarstva. Strokovnjaki trdijo, da je država največji odjemalec premogovne produkcije, ker konzumira 40% celotne produkcije v državi. Dolžnost tega največjega konzumenta bi bila, da skuša svoj konzum porazdeliti tako, da so ga sorazmerno po svojih tehničnih napravah, po svojih produkcijskih zmoglostih, po poklicnem značaju delavstva in glede na bližnjo širšo okolico premogovnih rajonov deležni vsi premogovniki v državi. Tega danes ni. Tudi to je

prispevek v dobršem delu za krizo v slovenskih rudnikih.

Nobene resnosti ne vidimo, da bi se sploh pričela reševati kriza v rudarskih revirjih. Pač TPD je že na jasnem, kako bo postopala. Zaenkrat redukcije v manjšem obsegu, praznovanja, ukinitve pravic, ki so si jih pridobili rudarji s krvavim delom, z eno besedo, prilagoditev sedanjemu konzumu. Ta prilagoditev bo pa pomenila odpust rudarjev v večjem obsegu ali celo ustavev premogovnikov.

Pri vsem tem se čudimo naši javnosti in odločujočim činiteljem. Vse je nekako brezbržno. Nihče se noče poglobiti v dušo rudarja. Kaj trpi, kakšen obup ga davi. Nihče noče razumeti, s kakšnimi silami in neprestanim naporom vzdržujejo delavski rudarski voditelji kolikor toliko ravnotežje med zbeganimi in gladnimi rudarji. Niti toliko ni naša javnost uvidevna, da bi preprečila, da ne bi podjetniki naravnost izzivali rudarje, kakor se je zgodilo v Hudijami.

Da, to je lahko, preganjati delavske voditelje, ako masa v svojem obupu napravi kakšne prenaprjene korake. Tihih in velikih žrtev delavskih voditeljev ne ve nihče ceniti. Šele takrat bodo mogoče uvideli, ko bodo slednji onemogli in izčrpani morali reči: Mi ne prevzamemo nobene odgovornosti več in se umikamo.

Vodstvo kršč. socialističnih rudarjev je ime-

lo dne 5. marca svojo sejo. Na tej seji je obravnavalo o splošnem rudarskem položaju in kako odpomoči tej krizi: Seja je ugotovila:

Eksistenčni standard rudarjev je padel za 50 odstotkov. Rudarji po vseh revirjih so obubožali; ne gre jim več za človeka dostojno življenje, gre jim za golo življenje. Pa niti sedanji skromni in nezadostni dohodki niso zajamčeni. Nekaterim rudnikom groze, da jih bodo zaprli, v drugih jih reducirajo, ponekod jim jemljejo že pridobljene pravice in jih premeščajo iz II. kategorije v III. kategorijo. S tem izgube dobitniki deputatni premog in stanovanja, neglede na to, da bo imelo to dejanje vpliv tudi na razne socialne dajatve: na bolniške podpore, na nezgodno in onemoglostno rento ter na pokojnino.

Opozarjamo pa, da ni tak položaj škodljiv le za rudarje, ampak tudi vse gospodarsko življenje v krajih, kjer prebivajo rudarji.

Rudarji vidijo čimprejše izboljšanje svojega položaja v tem:

Uvoz tujega premoga v našo državo mora brezpogojno izostati.

Državna uprava mora nabavo premoga sorazmerno razdeliti na vse premogovnike v državi.

V vseh rudnikih, tudi državnih, mora biti prepovedano vsako nadurno delo, takisto se morajo ustaviti nadaljne racionalizacije.

Država mora ukreniti, da se ne bodo dohodki iz premogovnikov uporabljali enostransko v korist lastnikom, ampak tudi v korist delavstvu, ki te dohodke ustvarja.

Delavstvo mora v boju za golo življenje nastopati enotno, zlasti se mora vse vršiti v strnjeni zvezi z II. rudarsko skupino.

Strokovni odbor poziva vse rudarje in tudi vso javnost, da deluje v tem pravcu za rešitev rudarskega in z njim vred celotnega gospodarskega življenja v rudniških revirjih.

Volitve obratnih zaupnikov v Nemčiji

Strokovne centrale krščanskih, socialističnih in hirsčdunkerskih organizacij so se sporazumele letos same za termin, v katerem naj se volitve končajo. Centrala krščanskih strokovnih organizacij opozarja v svojem posebnem volivnem proglasu, da mora biti cilj letošnjih volitev, iztrebiti iz vseh obratov zaupnike revolucionarnih smeri (hitlerjevce in komuniste), ki jih imenuje nasprotnike čistega strokovnega gibanja in dela.

Krščanske strokovne organizacije si prizadevajo, da bi obdržale zbore obratnih zaupnikov daleč od političnih prepričanj. Za politizacijo pa delajo hitlerjevci in komunisti. Komunisti bodo najbrž kmalu prevzeli v Nemčiji v roke svobodne organizacije. Zaenkrat vodijo

Poročila z delavskih bojišč

Rudarji

Hudajama. V zadnji »Del. Pravici« smo poročali o rezultatu intervencije tov. Lešnika in sodr. Pliberška. Toda 28. februarja je sporočil ravnatelj Kloc, da ne sme priti 1. marca 109 rudarjev več na delo. Lahko si je misliti, kakšen vtis je napravila ta odredba, zlasti ko je bilo delavstvo na javnem shodu dne 26. febr. drugače informirano. Razumljivo je, da so bili reducirani in njihove družine silno razburjeni. Dne 1. marca je prišla vsa ta razburjena masa pred glavni rov in zabranila delo, na to pa odšla pred ravnateljstvo z zahtevo, da se redukcije ukinejo. Poudarjamo pa, da se je to zgodilo preko obratnih zaupnikov in preko organizacije. Tovariš Lešnik je prišel med nje šele na poziv ravnateljstva, ki ga je naprosilo, da naj množico pomiri, kar se mu je tudi posrečilo. Dokaz za to je dejstvo, da ni imelo orožništvo prilike za intervencijo.

Pa še to poudarjamo, da je teh razburjenj največ kriva TPD, ker ne drži svojih besed, ampak dela tako, da je videz, kakor da bi imel na tem kdo interes, da so rudarji v Hudi jami razburjeni. Pričakujemo, da bo oblast poklicala na odgovor tudi TPD, ne samo rudarje.

Zaradi dogodkov 1. marca je bil aretiran tovariš Lešnik in še nekaj drugih.

2. rudarska skupina je sklicala shod delavstva, da ga informira o svojem delu. Po izčrpnem poročilu pokrajinskega predsednika g. Fr. Pliberška smo morali ugotoviti, da je to zastopstvo storilo za interes delavstva vse, kar je moglo in kolikor ga je delavstvo znalo in hotelo podpreti. Nešteto intervencij, sej in konferenc je izvršila 2. rudarska skupina v zaščito rudarjev. Nešteto vlog je poslala na merodajna mesta, katere so tolažile težak položaj slovenskega rudarja in kovinarja. Ugotoviti pa smo tudi morali, da niso vse te prošnje in zahteve našle onega umevanja, kot bi bilo potrebno. Deloma smo tega krivi rudarji sami, deloma pa so seveda naletele na gluha ušesa. Poročalo se nam je tudi, da je g. minister Kramer pred kratkim obvestil trboveljsko občino, da je dobila TPD večje naročilo za drž. železnico. (Po informacijah generalnega ravnateljstva TPD pa to ne odgovarja resnici. Tako poročilo je prišlo iz Belgrada že enkrat v lanskem letu, pa potem kljub temu ni bilo več dela in zaslužka. Rudarji bi vendar radi znali, kje se taka naročila izgube, če so že določena, saj je jim TPD gotovo rada odzove, še rajši pa bi delavstvo delalo in zaslužilo. V zadnjem času smo slišali, da se morajo pri nabavi premoga predvsem upoštevati drž. rudniki in bo država naročala potrebščine premoga le v svojih rudnikih. Prav je, če uspevajo drž. rudniki, imam pa ugovor, ker se nas slov. delavce, ki smo nameščeni pri TPD na ta način zapostavlja. Ali smo morda mi slovenski delavci krivi, če je po slovenskih rudnikih udeležen tuj kapital in jih eksploataira. Ta krivda prav nič ne zadene nas. Vse rudnine in vsa slovenska zemlja je last državne skupnosti, v kateri smo vključeni tudi mi rudarji. Vse težkoče in dobrine te celote moramo prenašati kot državljani vsi. Privoščimo in želimo, da ima eksistenco srbski delavec, vzporedno z njim pa zahtevamo življenje tudi mi. S tem poudarjamo samo enakopravnost, ki nam je zajamčena v ustavi. Na podjetje TPD smo po svojih zastopniki pritiskali v času, v katerem smo vedeli, da je krivec družba sama. Razvoj časa pa je prinesel prav drugo smer. Če bi državne železnice posegle po odjemu vsaj 40% od TPD, bi mi imeli delo in življenje. Ker pa so se državne železnice postavile na stališče, da ukinejo sleherno dobavo pri privatnih rudnikih, pa

se mi moramo zatekati h kupcu in apelirati nanj, da to svoje stališče spremeni, ako hočemo, da od gladi ne podležemo. Take so zahteve nas rudarjev. Zahtevamo zgolj kruh in delo, da nam ne bodo potrebne državne, banovinske in občinske podpore. Nočemo lenariti, ampak delati in si prislužiti življenjske potrebščine sami.

Trbovlje. Rudarji bodo v mesecu marcu predvidoma po razglasu TPD delali 14 delavnikov, če pa ne bo dovolj naročil pa samo 12. V tem primeru bo mesečni zaslužek brez odbitkov 532 Din, z odbitki pa samo 412 Din. Javnost naj presodi, kako je mogoče preživeti s tem; dinarji mesečno 5, 6 in celo 8-člansko družino? Odgovorite merodajni!

Delavska strokovna organizacija goji za vest skupnosti. Je najboljša šola, ki vzgaja delavstvo k delu, odgovornosti in disciplini. Ona je prva in najjačja činjenica pri vzgoji novega kolektivnega človeka.

Vsak neorganiziran delavec ovira to delo, in s svojim nesodelovanjem v strokovni organizaciji pomaga še nadalje izkoriščati delavstvo.

Na okope! V obrambo delavskih pravic in delavskih strokovnih organizacij mora voditi pot tudi vse ostalo, doslej neorganizirano delavstvo.

To izvesti je naloga organiziranih tovarišev!

Trbovlje. Delavstvo cementarne za svoje pravice. Vsled gospodarske krize je prišlo tudi delavstvo cementarne v težak položaj. Podjetje je delavstvo reduciralo, po posredovanju obratnih zaupnikov se je nekaterim odpuščenim dalo dopust za nedoločen čas. Vodstvo utemeljuje redukcije s tem, da je pozimi prodaja cementnih izdelkov manjša. Če pogledamo lansko letno bilanco tega podjetja, po kateri je bilo uradno ugotovljenega dobička nad 20 milijonov, se moramo vprašati, zakaj tako podjetje meče borno delavstvo na cesto. Država se trudi na vse načine, da omili pomanjkanje radi brezposelnosti pri delavstvu, podjetje z ogromnim dobički pa istočasno brezposelnost povečuje. Čimprej bodo merodajni faktorji morali misliti na to, kako kontrolirati neprestano reduciranje delavstva pri veleindustriji, ki brez kake odgovornosti strašno povečuje revščino v delavskih vrstah. Kaj pomaga 20-milijonski bednostni fond, če pa zmečejo podjetja vsaki mesec v Sloveniji nad 500 delavcev na cesto, katere se bo moralo podpirati. Delavstvo te tovarne je ob času redukcij to na svojem sestanku konstatiralo in apeliralo na merodajne činitele, da pregledajo stanje tega podjetja in preprečijo nepotrebne redukcije. S tem bodo koristili ne le ubogemu delavstvu, ampak tudi vsej javnosti, ki le s težavo še prispeva za pomoč brezposelnim.

Hrastnik. Zadnjič smo poročali o denarnem prometu in premoženju posameznih blagajni bratovske skladnice, danes navajamo še statistične podatke.

Stanje članstva in svojcev koncem leta 1932 je bilo sledeče: pri bolniški blagajni je bilo zavarovanih 955 članov, svojcev 2034. Tekom leta je bilo 657 članov, rodbinskih svojcev 1029; umrlo pa 16 članov, rodbinskih svojcev 27. Od navedenih obojen članov odpade 131 na nezgodne slučaje v službi. Skupno so boločali člani 8721 dni. Hranarina se je izplačala iz bolniške blagajne za 7217 dni. V bolnicah se je zdravilo 101 članov, rodbinskih svojcev 64. Lečenja zob je bilo deležnih 79 članov, rodbinskih svojcev 78. Po določilih starih pravil je bilo kocem leta 107 upokojenih članov, vdov 101, sirot 10; po novem pravilniku pa je bilo upokojenih 59 članov, vdov 34, sirot 52. Tekom leta je bilo upokojenih 59 članov, 4 vdove in 3 sirote; odpadlo pa vsled smrti 8 članov, vsled drugih vzrokov 1 član in 3 sirote. — Nezgodnikov je bilo 25, vdov 10, sirot 10. Hranarina odnosno 100% nezgodna renta se je izplačala za 998 dni. Nove rente so se priznale 7 članom; odpadlo jih je: vsled smrti 1 član, vsled drugih vzrokov 2 člana. — Preteklo poslovno leto je pričel z razdeljevanjem podpor brez-

poselnim rudarjem brezposelni fond, iz katerega je bilo deležnih redne dnevne podpore 111 članov in 130 družinskih članov; izredno dnevno podporo je prejelo 27 članov in 32 družinskih članov; potna podpora se je naklonila 12 članom.

Iz navedenih podatkov je razvidno, kako nujno potrebna je ustanova bratovske skladnice rudarjem, posebno v sedanjih težkih časih.

Kovinarji

Jesenice. V nedeljo, 12. t. m. ob pol 10 dop. se bo v veliki dvorani vršil sestanek. Na dnevnem redu bo poročilo o uspehu razgovorov, z ravnateljstvom KID v zadevi delavskih zahtev. Ker je poročilo važno za vsakogar naj od sestanka nikdo ne izostane. Sestanek se prične točno brez ozira na udeležbo. Upoštevajte to začetniki!

Jesenice. V nedeljo se je vršila redna skupščina krajevne bratovske skladnice z dnevnim redom: 1. Poročilo krajevnega upravnega odbora o poslovanju l. 1932. — 2. Poročilo krajevnega nadzorstvenega odbora. — 3. Potrditev poročila pod točko 1. — 4. Sklepanje o predlogih krajevnega upravnega odbora in sicer: a) Da se zvišajo prispevki za bolniško zavarovanje od dosedanjih 6% na 7%. b) Da se preodkaze iz bolniške blagajne podpornemu skladu znesek 6000 Din. c) Da se preodkaze iz bolniške blagajne zobozdravstvenemu skladu Din 24.000. — 5. Volitev dveh članov in dveh namestnikov kot zastopnikov zavarovanih članov v nadzorstveni odbor. — Delegatje so k posameznim točkam postavili več vprašanj in predlogov. Zlasti je postala živahna debata k predlogu za povišanje prispevkov. Tako so nekateri iznesli željo, naj se posveti več pažnje na simulanje, zlasti sedaj, ko novi obrtni zakon določa, da se mora prvih 6 dni plačevati neokrnjeno mezdo, kar skušajo nekateri brezvestneži izkoriščati. Predsednik dr. Obersnel je zagotovil, da se bo od strani upravnega odbora storilo vse, da se tako zlorabljanje odpravi. Apeliral je tudi na delegate naj pri tem delu sodelujejo, zlasti imajo tu veliko nalogo strokovne organizacije, da take člane povsem onemogočijo. Pri glasovanju za povišanje prispevka je klub naše organizacije izjavil, da se bo glasovanja vzdržal. Predlog je bil od večinskega kluba nato sprejet. Ravno tako se je vzdržal volitev nadzorstva, dočim je glasoval za dotacijo iz bolniške blagajne za zobozdravstveni sklad in podporni sklad. Poročilo samo je preobširno, da bi ga priobčili. Zato se bo v prihodnjem tednu vršil sestanek, na katerem se bomo s poročilom podrobno bavili.

Jesenice. Na svoji zadnji seji je odbor sklenil, da se sklep občnega zbora radi poslovnika o podpornem fondu izvrši na ta način, da se bo v prihodnji številki lista priobčil. Na ta način bo prihranjen denar, ki bi se porabil za tiskarno. Zato opozarjamo danes vse članstvo, naj dotično številko hrani.

Lesno delavstvo

Rimske toplice. Umrli je kot žrtev proletarskega poldica, dne 3. marca t. l., tovariš Rudo Brinar. Zadnje čase je pogosto tožil, da ga bo ta gospodarska kriza spravila v grob, kar se je tudi zgodilo. Kot skladiščnik je imel sramotno plačo 3.30 Din na uro, s katero je preživljal tudi svojo sestro. Pred dobrim mesecem je potom organizacije prosil, da se mu poviša plača vsaj za 10 par, pa brez uspeha, odgovorilo se je, da je delomirnež, seveda, ker je prosil za povišek. — Bil je vester, marljiv delavec in izborni pevec. Zadnje čase je bil povsem živčno ubit, ko je videl, da ga prezirajo in ne upoštevajo niti njegovega dela niti razmer. — Blag ti spomin, ostalim naše sožalje!

Nazarje. Zalostno je pri nas tole: Ko pride »Del. Pravica« vsak teden, že komaj čakamo nekateri, da jo preberemo in preštudiramo — pravim samo nekateri! Drugi pa se nam posmehujejo in zabavljajo, posebno kadar je treba plačati članarino, in pravijo: Kadar je delo, itak delamo vsi, kadar ga pa ni, smo pa spet vsi doma. Ampak zapomnite si vsi tisti: Vi se ne boste na naš račun posmehovali in zabavljali, mi imamo zaščito v naši centrali, na katero se tudi zanesemo. Mi bomo tudi gledali na to, da bodo zaposleni v prvi vrsti organi-

»revolucionarno strokovničarsko opozicijo«, oprto na svoje celice. Isto pot in organizacijo gredo hitlerjevci. Oboje so zato opogumili izidi političnih volitev. Centrala kršč. strok. organizacije nastopajo samostojno. Če bi kak narodni socialist prevzel kandidacijo na listi krščanske strokovne organizacije kot njen član, se mora ravnati le po navodilih strokovne organizacije. Če bi pa kak član krščanske strokovne organizacije kandidiral na narodno socialistični listi, pa mora izstopiti iz organizacije, sicer ga mora ona izključiti.

zirani, ne glede na levo, ne na desno. Izgovor neka-
terih, da ne zmorejo članarine — ne drži. Samo en
liter vina na mesec, ali vsak dan eno cigareto manj,
pa je članarina tu. Značilno je tudi to, kdor redno
bere »Del. Pravico«, ta tudi redno plačuje člana-
rino, ne da bi se ga opominjalo. Tisti pa, ki ne be-
rejo, pa tudi niso bili nikoli redni člani. Že večkrat
sem slišal iz ust raznih delovodij pri tuk. podjetju,
da je veliko lažje delati z izobraženimi, to je orga-
niziranimi delavci, in to zato, ker oni se zavedajo
svojih dolžnosti. Tovariši, držimo skupaj kakor ve-
riga, ker ravno sedaj je treba da ne klonimo, ker
čimbolj pritiska na nas svetovni kapitalizem, tem-
bolj trdno se moramo držati.

Viničarji

Viničarski red ostane neizpremenjen.

Mnogo se je rovarilo proti sedanjemu viničar-
skemu redu. Največ od tistih vinogradnikov, kateri
bi viničarje imeli samo zato, da jim delajo, plače in
v drugih stvari pa ne bi radi komu dali. Najem-
nike bi nas radi naredili. Viničar bi naj bil le oni,
ki ima strokovne šole (današnji šafarji) in zraven
tudi toliko premoženja, da bi z njim lahko jamčil
vinogradniku za vsako škodo, ki bi se na vinograd-
nem posestvu zgodila od kogarkoli, morda tudi od
vinogradnika samega. To bi tedaj bil vinogradniški
red, nikdar pa viničarski. Močnejši bi rad bil še za-
ščiten proti slabejšemu. Taki predlogi in zahteve
nekaterih vinogradnikov, pač najbolj osvetljujejo
kako brezmejna je še reakcionarnost in nesocial-
nost napram delovnemu človeku.

Ker smo bili radi zahtev po spremembi viničar-
skega reda ponovno vznemirjeni, smo se obrnili na
Jugoslovansko strokovno zvezo v Ljubljani, naj po-
izve pri kr. banski upravi, kako je z veljavnostjo
sedanjega viničarskega reda radi tolikih intrig
vinogradnikov. Dobili smo ugoden odgovor, ki ga
na tem mestu viničarski javnosti sporočamo. Kr.
banska uprava je vinogradnikom na njih zahteve
odgovorila, da sedanjega viničarskega reda v no-
benem oziru ne more spreminjati, niti ukinjati. Vi-
ničarski red je zakon in je zanj odločujoča samo
vlada, oziroma narodna skupščina. Zastopniku Ju-
goslovanske strokovne zveze se je pri tej priliki
tudi izjavilo, da banska uprava odločno stoji na sta-
lišču, naj se sedanji viničarski red izvaja, kakršen
je. Za preprečitev mnogih nesporazumljenj in spo-
rov med viničarji in vinogradniki je pač treba pa-
ziti na to, da se vedno o pravem času sklepajo toza-
devni dogovori, oziroma pogodbe, ki jih predvideva
viničarski red. Principijelno stoji banska uprava na
stališču, da položaj viničarjev ne sme biti slabši,
kakor so določbe sedanjega viničarskega reda.

S tem so postale vse mogoče spletkarije vino-
gradnikov proti našim viničarskim pravicam, po se-
danjem viničarskem redu, odveč in brez uspeha.
Zato se v tej naši, najvažnejši zadevi Jugoslovanski
strokovni zvezi najiskreneje zahvaljujemo za stor-
jene korake, kakor tudi kr. banski upravi, za od-
ločno stališče in razumevanje, ki ga ima za vini-
čarski stan in za njega socialni položaj.

Strok. zveza viničarjev Ljutomer.

Samo sedanji viničarski red iz leta 1928 je ve-
rjaven, drugi noben. Zato mora vsak viničar tudi
imeti svojo službeno knjižico, glasom sedanjega vi-
ničarskega reda. Prejšnje avstrijske, nemške, bo-
dij madžarske viničarske knjižice so neveljavne.
Mnogi viničarji še niti to nimajo urejeno. Zato se
vsi oskrbite z novimi službenimi viničarskimi knji-
žicami. Dobe se pri zvezi. Naročite jih.

V Brebrovniku se je vršila viničarska komisija
zoper posestnika Pilaj Franca radi neplačane na-
grade težakov in drugih raznoterosti. Dosegel se je
sporazum, po katerem dobi viničar Ozmeč Alojz 60
kg rži, 20 kg ječmena in 200 Din. Medsebojnega
obračuna, ki bi bil cenejši poprej, ni mogel doseči,
sedaj pa, ko je prišlo mnogo več pred komisijo,
pa je šlo.

Točno izplačana nagrada. G. Peharek, upravi-
telj veleposestev Brunnsee iz Avstrije, je dne
1. marca izplačal vsem viničarjem tega posestva na
Slamnjaku pri Ljutomeru pripadajočo nagrado za
leto 1932. Tako so dobili nagrade viničar tov. Vrb-
njak 700 Din, Marija Rozman 400 Din in Žižek Blaž
400 Din. Tako je prav! Viničarjem tudi pravice, ne
samo delo. Tako vsak viničar ve, da nekaj od do-

bička tudi sam dobi in ima kot tak večje veselje
za obdelovanje vinograda. Kdaj bodo pa dobili na-
grado še drugi viničarji v okolici?

Borba za 30 Din. Viničarka Neža Filipič je bila
prisiljena vložiti predlog za viničarsko komisijo
zoper svojega gospodarja g. Dijak Frica, ker ji je
ta odtegnil za letošnje rez vinograda Din 30.— za-
sluška. Borba mora biti dosledna. Če bi kdo dejal,
da se za Din 30.— ne izplača boriti, tedaj naj tak
tudi to prizna, da se Din 30.— ne bi smelo vino-
gradniku zdeli vredno odtegniti.

Slovenska Bistrica. V nedeljo, 19. marca se bo
vršil redni občni zbor skupine viničarjev ob 2 po-
polne. Dnevni red: poročilo odbora, poročilo taj-
nika zveze, volitev, slušajnosti.

Ritnoznoj pri Slovenski Bistrici. Neki tukajšnji
inozemski vinogradnik se za leto 1931 ni poravnal
računov in izplačila zaslužka svojim viničarjem.
Zato nima denarja. Za letošnja in razno pa mu ga
nikoli ne zmanjka...

Papirničarji

Goričane—Medvode. Preteklo nedeljo, dne
5. t. m. se je vršil v Društvenem domu v Preski
14. redni občni zbor naše organizacije. Ude-
ležba je bila glede na razne okolnosti, ki so
pač vse kaj drugega kot razveseljive, še dosti
dobra. Predsednik skupine je v kratkem podal
sliko naše organizacije, katera je s svojim član-
stvom prestala hudo krizo. Delavstvo se je vsled
redukcij, dopustov i. t. d. zelo razburjalo in
vsled tega imelo vedno manj smisla za delo v
organizaciji. Prav v teh težkih časih pa je
potrebna kar največja enotnost in edinstvo de-
lavstva. Letošnji občni zbor je pokazal, da je
naše delavstvo uvidelo, da je le v strokovni or-
ganizaciji rešitev delavstva in se zopet popri-
jelo dela v organizaciji. Nato je povzel besedo
zastopnik JSZ tov. P. Lombardo, ki je govoril
o delavskem položaju glede na preteklost, se-
danjost in prihodnost. V teku zadnjih deset-
letij si je delavstvo s pomočjo svojih organi-
zacij pridobilo mnogo pravic, katere ščititi je
naloga organizacij, katerih zasluga je tudi, da
so te delavske pravice večjidel še ohranjene.
Vsled krivičnega kapitalističnega družabnega
reda se ruši in poka na vseh koncih in krajih,
kar je bilo pač neizogibno pri tem krivičnem
družabnem redu. Glavno in najbolj potrebno
je, da se izvede preobrat v nas samih, v naši
notranjosti. Le na ta način se bomo prav pri-
pravili za bodočnost, katera ne sme iti mimo nas
in brez nas. Nato je pozdravil občni zbor tudi
tukajšnji gospod župnik V. Oblak. Izrazil je
veselje, da nas vidi toliko skupaj. Hudi časi
so nastopili, kakor za delavstvo, prav tako tudi
za cerkev, zato naj nas to tembolj združi. Cer-
kev bo pomagala delavstvu kar bo mogoče, naše

geslo pa naj bo: Proč z medsebojno zavistjo
sumničanjem in denunciranjem, bodimo pra-
vični napram vsakomur. Nato so sledila poročila
tajnika, blagajnika, ter poročil nadzorstva. Iz
vseh poročil je razvidno, da je naša organiza-
cija kljub težki krizi v preteklem letu stala
trdno in da jo je končno kriza še celo okrepila.
Pri volitvi odbora je bila predlagana kandi-
datna lista odbora za katero je bilo vse na-
vzoče članstvo.

Vevče. Za tiskovni sklad »Delavske Pravice«
je darovala strokovna skupina papirniškega dela-
stva v Vevčah od igre, ki jo je uprizorila dne 26. fe-
bruarja t. l. v Zalogu 100 Din. — Posnemanja
vredno.

Kemični delavci

Kakor izvemo, bo Kemična tovarna z 15. mar-
cem pričela zopet obratovati. Ni verjetno, da bi bili
tako prvi dan poklicani vsi delavci na delo.
Morda bo tovarna kakega izmed dosedanjih delav-
cev celo hotela prezreti. Ker bi utegnilo vodstvo
podjetja delavstvo pri zopetnem sprejemu prese-
neti z kakšnimi slabšimi delovnimi pogoji, je po-
trebno, da se delavstvo že pred tem pripravi, da bo
zmoženo braniti svoje gmotne interese. V to svrhu
sklicuje Jugoslovanska strokovna zveza članski se-
stanek kemičnega delavstva, ki se bo vršil v so-
boto, dne 11. marca ob 16 pri g. Oražmu v Mostah.
Vabimo vse člane, da se tega sestanka v svojem
interesu udeležijo.

Stavbinski delavci

STROKOVNA SKUPINA PLESKARJEV, SOBO- IN
ČRKOSLIKARJEV.

Sklicujem odborovo sejo skupine za torek,
14. marca ob 5 popoldne v prostorih JSZ. Ker je
dnevni red seje važen, pričakujem točne in sigurne
udeležbe. — Predsednik.

Nameščenci

Ljubljana. Odbor sekcije OUZD se je konstitu-
iral. Načelnik je tov. Kokol Emerik, podnačelnik
Valant Milan, tajnik Lavrih Franc. Člani se naj v
vseh službenih zadevah obračajo na nove funkcionarje.
Vse člane naprošamo, da članarino plačujejo
redno mesečno, da ne bo zaostankov. Le finančno
samostojna strokovna organizacija je tudi močna in
res samostojna.

Delavsko združništvo

Trbovlje. Poslovalnica Prve delavske hranil-
nice in posojilnice v Trbovljah naproša vse vlagatelje,
da prinesejo svoje vložne knjižice za pripis
obresti. Uradne ure so v sobotah od 4—5 popoldne
v prostorih Loke 253, Trbovlje.

Ali je pravilnik o zaposlitvi inozemcev še v veljavi?

Na podlagi zakona o zaščiti delavcev § 103. iz
leta 1922. je ministrstvo za socialno politiko
izdalo meseca decembra 1925 pravilnik o zapo-
silitvi inozemskih delavcev v naši državi. Na-
vedeni pravilnik se šestokrat ne izvaja in ga
pristojne oblasti same kršijo v prid inozemcem
in v škodo domačemu delavstvu. Naj navedemo
samo dva primera, ki nazorno kažeta brezbriz-
nost pristojnih oblasti.

V Združenih tovarnah slamnikov in klobu-
kov v Domžalah, ki so v posesti Kreditnega
zavoda v Ljubljani, so meseca avgusta 1932
nastavili inozemca Otona Ladstätterja ne da
bi imeli od pristojne oblasti (Inspekcije dela)
potrebno dovoljenje. Ko je Inspekcija dela zve-
dela za to namestitev, ni postopala po § 20.
zgoraj omenjenega pravilnika, ki določa: Če na-
lete inspektorji dela izvrševaje svojo dolžnost
v podjetjih na zaposlene inozemske delavce, na
katere se nanaša § 103. zak. o zaščiti delavcev,
ki pa so jim izdana dovolila potekla ali niso
niti dobili, morajo takim inozemskim delavcem
prepovedati nadaljnje delo na ozemlju naše dr-
žave, dotične delodajalce pa kaznovati po točki
9. § 123. zak. o zaščiti delavcev. Vsak tak pri-

mer pa naznaniti pristojnemu upravnemu ob-
lastvu, ki reši v svoji pristojnosti vprašanje o
nadaljnjem bivanju in ostajanju dotičnih ino-
zemskih delavcev na našem ozemlju.

Nasprotno, zgoraj citirani določbi je In-
spekcija dela dopustila, da je podjetje vložilo
prošnjo za zaposlitev navedenega inozemca.
Prošnja je bila pozneje s strani Inspekcije dela
odklonjena iz razlogov, ker se je ugotovilo, da
navedeni inozemec ni neobhodno potreben v
navedenem podjetju in ker je vsa domžalska
javnost tako županstvo, orožništvo in vse druge
korporacije z delavstvom vred, protestiralo pro-
ti zaposlitvi navedenega inozemca. In glej, ome-
njeni je nemoteno še dalje zaposlen v tem pod-
jetju, neglede na določbe § 13. pravilnika o za-
poslitvi inozemcev, katerega drugi odstavek se
glasi:

Pritožbe se morajo vlagati neposredno pri
Inspekciji dela, ki je izdala odločbo ali pa se
pošljejo po pošti na povratni recept. S pri-
tožbo se ne ustavlja odločba Inspekcije dela od
izvršitve.

Poleg tega je pristojna Inspekcija dela toč-
no poučena, kdo je omenjeni inozemec in v ko-

**Tiskovna akcija mora šte-
vilo naročnikov naših listov podvojiti.
Naročajmo in čitajmo v prvi vrsti le naše
liste in revije.**

liko je podjetju potreben. Tako, ta inozemec že skoraj sedem mesecev sedi na ravnateljskem stolcu Združenih tovarn brez dovoljenja. Njegova zaposlitev se s strani podjetja utemeljuje s tem, da je podjetju nujno potreben v svrhu renoviranja in razvoja obratovanja. Ugotovilo pa se je, da ta inozemec dosedaj o kakem renoviranju in razvoju podjetja ni pokazal ne duha ne sluha. Nasprotno se je ugotovilo, da ta gospod baje celo ovira, da bi tovarna pričela izdelovati »tulce«, ker brez tega ni upati na razvoj tovarne. Kako ta gospod nastopa napram domačemu delavstvu in mojstrom, bomo pa posebej govorili.

Drugi primer. V istem podjetju je zaposlena inozemka Ana Steiner. Tudi ta nima dosedaj nikakega dovoljenja za zaposlitev, čeprav je že okoli šest let zaposlena v Domžalah. Omenjena je sedaj že več mesecev zaposlena v Združenih tovarnah klobukov in slaminikov, kot skladiščnica. Na tem mestu je bila preje nad 10 let zaposlena domačinka Zalokar Terezija, ki ima vse sposobnosti za to mesto. Inspekcija dela,

kakor tudi ministrstvo je njeno prošnjo za zaposlitev zavrnilo, kljub temu pa je ta še vedno nemoteno zaposlena v podjetju.

Podjetje se sklicuje, da ga veže trimesečni odpovedni rok glasom obrtnega zakona, in da ta rok poteče koncem meseca marca. Inspekcija dela je to vzela na znanje. Ugotavljamo, da v tem primeru obrtni zakon ni merodajen. To pa zato, ker Ana Steiner ni nameščenka in zanjo velja 14-dnevni odpovedni rok ter zato, ker temu nasprotujejo določbe § 13. pravilnika o zaposlitvi inozemcev. Glasom § 17. omenjenega pravilnika bi morala Inspekcija dela vedeti, kakšna pogodba obstoji med podjetjem in navedeno inozemko.

Dovoljujemo si vprašati Inspekcijo dela in to: 1. Zakaj se v obeh navedenih primerih ni postopalo po § 13., 17. in 20. pravilnika o zaposlitvi inozemskih delavcev?

2. Kaj je vzrok, da se cela zadeva tako zavlakuje, ker so določbe zakona in pravilnika popolnoma jasne in ima Inspekcija dela o potrebi zaposlitve navedenih inozemcev točne podatke?

Za pravico

Cerkev se trudi spremljati človeško življenje v vsem njegovem bistvu pa tudi v vseh odtenkih in to ne le zgolj na duhovnem, ampak tudi na gospodarskem polju. Saj je gospodarstvo le nabava in izmenjava dobrin, ki jih rabimo za svoje telo, ki je posoda duha. Kdo se ne spomni klasičnih gospodarsko-prenovitvenih pisem praškega nadškofa dr. Koradača iz vseh panog življenja dotikajočih se pastirskih pisem nadškofa dr. A. B. Jegliča? Tako je tudi sedanji ljubljanski škof dr. G. Rožman izdal pastirsko pismo o pravičnosti. Danes sloni svet na krivici in neusmiljenju. Zato je pač prav, da vedno iznova in vedno glasneje kličemo po pravici in to ne po pravici, katero meri in odmerja svet danes po

svojih pojmi, po svojih zakonih, ampak po pravici, ki je pisana v srcih vseh poštenih ljudi in je odsev večne Pravice.

Sonce pravice imenuje cerkvena molitev Kristusa, ki je pravičnost postavil za temelj, na katerem naj si človeštvo uredi svoje življenje. In ravno pravičnosti danes manjka med narodi, med razredi, stanovi in poedinci. Zato je danes toliko gorja, toliko bede, toliko sovraštva. Zato pa je danes klic po pravici tako močan, tako glasan, kakor še nikoli v življenju. Zato so danes temelji vsega gospodarskega in duhovnega življenja tako omajani, vse ozračje napeto in revolucionarno.

Pravico hočemo, pravico do dela in kruha, to je klic 90% vsega človeštva. Da pa

pridemo do pravične ureditve in razdelitve dobrin, ki so za dostojno življenje nujne, je treba obnove družabnega (socialnega) reda, tako ugotavlja dr. Rožman v pastirskem listu. Obnove družabnega reda! Kako? Cerkev je preveč širokogrudna v vseh svojih zahtevah, da bi se omejila na načrti in program, ki bi ne bil povsod izvedljiv, ki bi ga zahteve časa spremenile morda celo prej, preden bi se mogel popolnoma realizirati. »Je več načinov in več načrtov za obnovo,« a pravi so le tisti, ki niso »proti božjim postavam in v nasprotju z večnim ciljem človeka.« Ta ugotovitev škofa je tako resnična in tako široka, da more v njenem okviru delati vsak zaveden katoličan, ne da bi sumil svojega brata napačnih potov in nepravilnih smeri. Da, more... Danes je klic po pravici tako močan, delo za te, ki trpe krivico, tako nujno potrebno, da ostane za vsakega resničnega kristjana dolžnost, da dela za pravico in proti krivici, da išče rešilne poti novega socialnega reda. Kakor kdo more, kjer kdo more, naj dela — sledeč pozivu našega škofa — za pravico. V iskanju potov in načinov novega reda — svoboda, v delu — skupnost, saj gre za pravico, a v vsem vladaj ljubezen!

Ako želite Vam večmo lanski letnik »Delavske Pravice«. Vezava je okusna in trezna. Stane samo 20 Din, s poštnino vred 25 Din.

Ako nam pošljete vse številke, dobite v 14 dneh vrnjene kot lepo knjigo. Ako vam katere številke manjkajo, sporočite. Proti nabavni ceni Vam jih priloži uprava.

Obogatite svojo knjižnico z novo lepo knjigo. Pošljite nam v vezavo revijo »Besedo o sodobnih vprašanjih«, prvi letnik. Vezava stane s poštnino vred 20 Din. Poslužite se te ugodne prilike. Priložite tudi Vaš naslov.

NAROČI BESEDO

Upton Sinclair:

DOLARJI

roman

(Naslov v izvirniku: Mountain City)

»To niso boljševiki, Claude. Trideset let sem poskušal, da bi vtepel to očetu v glavo — agrarna ureditev je za te dežele edino prokletstvo.«

»Da, mislim, da je stari zdaj končno prišel na to, zakaj piše mi, da bodo velika posestva zaplenili, razdelili in prodali kmetom.«

»A kaj bo to koristilo? Moj Bog, fant, s tem se bo stvar samo znova začela! Ti, ki bodo dobili zemljo, bodo obogateli, izselili se bodo v mesta in živeli od svojih obresti, cena zemlji se bo pa spet dvigala in dobiček bo tekkel v žepe spekulantov.«

»Ti bi to uredil z davkom!«

»Seveda, seveda. Davek v višini obresti — in nihče bi ne hotel imeti več zemlje, kakor bi je mogel sam obdelovati! Tvoj oče bi zdaj zares lahko storil dosti dobrega, — a edini ljudje, ki imajo dovolj razuma, da bi uvedli znanstveno utemeljen zemljiški davek, so ti boljševiki, ki jih hočete vi vse iztrebiti!«

»Da, ded, in ne vem dobro, morda bi niti ne bilo tako slabo, če bi očeta spravili do te misli in mu dali povoda, da bi vprašanje pri tej ali oni konferenci dal v razgovor! To bi bil zares zanimiv poskus!«

»Posebno zato, ker bi bilo to dovolj daleč od Mountain Citya, da našim domačim spekulantom ne bi moglo priti na ušesa!« Čisto natančno tisto, kar je dejal prej Jed.

Warrener je začel agrarno vprašanje razlagati dalje, kako se je razvilo v Srednji Evropi; poznal je agrarne probleme od Kitajske do Peruja, — ne da bi pozabil na New York, Los Angeles in kar leži med njima. Razgovarjali so se živahno, dokler ni prišel streznik, da bi nadomestil Jeda. Potem se je vnuk dvignil in dejal: »Moram dalje.«

Peljal se je z Jedom v dvigalu in ko sta prišla na cesto, je dejal: »Stopite z mano v avto, —« dokaz za ponižanje, ki bi si ga nikdar ne mogel misliti. Jed je videl, da je bil mladi gospod zelo ponosen na svoj uspeh. »No, kako se vam je zdelo?«

»Izborni! Kar tako naprej.« Sam pri sebi pa si je mislil: Cepec, v sto letih bi ti ne bilo padlo kaj takega v glavo. Jed se je primerjal z mogočniki tega sveta in je spoznal, da tega elegantnega Claudeja juniorja lahko spravi v koš, kadar hoče. Sin pustega govejega ranča se je moral vedno sam pehati za življenjem; tako je ostal vedno delaven in prožen; mlademu Claudeju pa so vse nosili na srebrnem pladnju in ni se mu bilo treba nikjer truditi razen pri tenisu in pri golfu.

»Mimogrede, mr. Claude,« je vprašal Jed, »morda spekulirate?«

»Tu pa tam,« je oni previdno priznal.

»Jaz seveda tudi poslušam, kadar prijatelji vašega deda govore z njim in tako človek sliši prvovrstne migljaje. Žal se ne morem okoristi z njimi, ker nimam nič denarja.«

»Saj bi lahko jaz zdaj pa zdaj vzel nekaj delnic za vas.«

»Zelo lepo, sir, za to bi vam bil jako hvaležen. Dobro bi bilo, če bi najprej prodali Continental Steel; kajti mr. Ewarts pravi, da se ne bodo vzdržale in so tečajji pretirani.«

Doma in po svetu

50.letnico rojstva praznuje te dni prevzvišeni škof ljubljanski, dr. Gregor Rožman. V nedeljo se ga bo spominjalo pri slovesnih božjih službah vse slovensko ljudstvo, predvsem pa delavstvo, ki gleda v njem visokega predstavnika Njega, ki je vir ljubezni in pravice. Naj Vsemogočni obilo blagoslovij njegovo vzvišeno delo za srečo in blagostanje vseh vernikov v ljubljanski škofiji.

Hubertus terpentinovo milo

Razsodba državnega sodišča o zaščiti države v procesu radi šenčurskih dogodkov je bila izrečena v ponedeljek, 6. t. m. ob 4 popoldne. Obsojeni so Brodar — eno leto in pol strogega zavora; Umnik en mesec dni; Strein z 900 Din globe po čl. 129 k. z.; Vembergar, Grile vsak po eno leto; Kos 10 mesecev; Loboda 8 mesecev; Ogrin 8 mesecev in 600 Din globe; Cerar 6 mesecev in 300 Din globe; Ilija eno leto; Skrbec eno leto; Gregorin 6 mesecev strogega zavora. Vsem obtožencem se vstaje v kazni pritvor in preiskovalni zapor. Umnik, Strein in Gregorin so bili izpuščeni na svobodo, ostali

pa-odvedeni v zapore. Kazen bodo prestali v Sremski Mitrovici. — Stroške sodnega postopanja morajo plačati obsojenci solidarno.

Volitve v Nemčiji v znamenju terorja in nasilja. Centrum in marksisti obdržali svoje položaje. Komunisti nekaj izgubili. Vsi komunistični voditelji zaprti. Volivnih upravičencev je bilo 45 milijonov 130.625. Vseh oddanih glasov 39.316.873. Volivna udeležba je dosegla 87% volivnih upravičencev.

Dobili so:	glasov	mandatov
Nar. socialisti	17.256.823 (11.713.000)	288 (195)
Soc. demokrati	7.176.505 (7.238.000)	120 (121)
Komunisti	4.845.379 (5.974.000)	81 (100)
Centrum	4.423.161 (4.231.000)	73 (71)
Papen-Hugenberg	3.123.595 (3.061.626)	52 (51)
Bavarska lj. str.	1.206.898 (1.095.000)	20 (18)
Nemška lj. str.	432.161 (436.014)	5 (7)
Nemška drž. str.	333.487 (337.871)	6 (2)

Številke v oklepajih pomenijo statistiko volitev od 6. novembra 1932.

Naša internacionala in konferenca o 40-urniku

Mednarodne konference o skrajšanju delovnega časa, ki se je vršila pri Mednarodnem uradu dela, se je udeležila po svoji delegaciji tudi naša strokovna internacionala. Njen vodja, tajnik internacionala, nizozemski senator Serarrens, je pri glavni debati izrazil te-le misli:

ponksa!). Če bi bilo mednarodno gospodarstvo organizirano, bi lahko reklo japonskim krogom, da morajo iti po potih mednarod. sodelovanja; ker pa tega ni, bodo pa brez dvoma nove industrijske države imele velik vpliv na gospodarstvo. Nadaljnja napaka obstoji v tem, da imamo racionalizacijo v mehanizaciji, nimamo je pa na delovnem trgu in v organizaciji kupne moči. Ker opozarjajo nekateri na nove trge, moramo ugotoviti zopet, da to še ni realno. Realnost obstoja le v dvigu kupne moči širokih množic in industrijskih držav.

Kljub dosedanjim mednarodnim konferencam se ni storilo nič praktičnega. Če bomo hoteli brezposelnost odpraviti, bomo morali pa vse storiti, da bo vsota bodočih mezd enaka vsoti sedanjih mezd, kateri moramo prišteti še vsote današnjih brezposelnih podpor. Z vpeljavo 40-urnega tednika gotovo življenjski nivo delavca ne sme pasti. Novi delovni tednik seveda ni splošen lek proti krizi, je pa nekaj potrebnega.

O sami konvenciji to-le:

Zdi se, da bo najlažje izpeljati konvencijo v industriji, nemogoče je to pri poljedelstvu in morda bi bilo nepredvidno jo realizirati v trgovini. V konvenciji naj se mezno vprašanje ne rešuje, ker bi bile take določbe brezpredmetne,

je odličen domač izdelek

Vse potrjuje, da je v povojnih letih narastla kapaciteta gospodarske produkcije. Z uvedbo strojev v obrate in novih delovnih metod je bilo mnogo delavcev odpuščenih. Ceni se, da je produkcija od leta 1925 do leta 1929 narasla od 23 do 37 odstotkov.

Porast je splošna in trajna, korenini pa deloma v industrializaciji nekaterih držav (Ja-

Naše ženstvo kupuj samo domače milo!
Naše gospodinjje, zavedajte se: Z nakupom domačega blaga... za svojega moža... za svojo družino...

Čisto naše - zares domače

»Dobro. V borzijanstvu je stari Walt hudirjeva jegulja!« Jed je z zanimanjem ugotovil, da je mr. Claude junior izgubil dokaj svojega predpisnega vedenja, kadar je šlo za trgovske stvari, in se ni prav nič razlikoval od kakega mladega stremuha v domačem »taboru zlatokopov«.

Ko je nekaj dni pozneje Continental Steel doživela strahovit polom, je mr. Claude junior prinesel Jedu še dva taka bankovca z rumenim hrbtom in dejal, da je to njegov dobiček iz »malega ribolova«. Jed je dostojanstveno mahnil z roko in dejal: »Obdržite denar, mr. Claude, in kupite zame nekaj deležev Bonanza Zlata. Mr. Ewerts pravi, da bodo to četrletje krajšali dividendo.«

»Ampak, Rusher!« je vzkliknil Claude, »saj ti ljudje grabijo denar kar z lopatami!«

»Vem, toda mr. Ewerts pravi, da ga ravnatelj potrebujejo za nevem kakšne zasebne namene. Zato bodo čisti dobiček prišteli rezervam.

V.

Lulu Belle je prišla spet na obisk. To pot je predstavljala rožnato lepoto od pentlje v lasih do čevlčkov na nogah; sestava barv, ki je bila preračunana glede na njena lica, namesto na njene oči. Ded je spal, zato je prišla po prstih v prednjo sobo, sedla na rob stola, položila sklenjene roke v naročje in uprla velike sinje oči na prijaznega, mladega strežnika: »Morala sem obljubiti, da ne bom povedala dedu, ker ne sme slišati nič žalostnega; pa nič ne škodi, če povem vam, kajne mr. Rusher?«

»Komaj bi verjel Lulu Belle,« je dejal »kaj pa je?«

»Mama me je prisilila, da sem Gladys morala oddati!« Solze so ji planile v velike, sinje oči in naglo se je ozrla

v zaprta vrata, kakor bi hotela biti pripravljena, da bo solze takoj požrla, če bi kaj prišlo. »Podarila sem jo sestrini Dolly. Obljubila mi je, da bo dobro pazila nanjo in da bo imela v redu njeno obleko, kakor pri meni, in tako vem, da bo vse prav, ampak mr. Rusher, ko sem prišla domov oh, je bilo tako strašno, otroška soba tako prazna, bilo je, kakor da je umrla. Ali ste že kdaj videli kaj mrtevga, mr. Rusher?«

»Večkrat,« je odgovoril Jed.

»Imela sem ptička, ki ga je pograbila mačka, sicer sem jo še prepodila, a bilo je že prepozno, ptič je umrl in morala sem ga pokopati; to je bilo zelo žalostno, a še malo ni bilo tako hudo kakor z Gladys, ker sem bila takrat še majhna in nisem mogla še tako razumeti. Mr. Rusher, ali mislite, da ima punčka tudi dušo?«

»Nisem še premišljal o tem, Lulu Belle. Morda ste ji jo vi dali.«

»To sem tudi jaz rekla mami! A mama pravi le, da je bil to le del moje duše, ker sem toliko mislila nanjo. Poglejte, storila sem zanjo vse, kakor da bi bila pravo dete, včasih sem se ves dan igrala z njo — miss Partington me sploh ni mogla dobiti za kaj drugega.«

»Zdaj jo boste najbrž strašno pogrešali,« je rekel Jed. To je bil zdaj tisti tako imenovani »boljši razgovor«, tudi tega se je moral človek naučiti. Ampak, kako čudno, da se je stvarca, ki je bila skoraj dorasla, obnašala tako otročje!

»Mama in miss Partington — to je moja vzgojiteljica — nista vedeli kaj naj počneta z mano, — nazadnje pa je rekla mama, če ne bom nehala biti nesrečna, mi bo pokazala pravega otroka sestrine Mariane. Ali ste vedeli, da ima sestrinca Marian Bartonova novega otroka?«

Ciuj in nabiraj nove navočnike
za »DELAVSKO PRAVICO!«

ker je njihovo izpeljavo nemogoče kontrolirati. Časovno naj bo konvencija omejena.

Krščanska strokovna internacionala, ki je sprejela načelo 40-urnega tednika, je mnenja, da ne bo zadostovalo skrajšanje časa na 40 ur. Potrebno je, da se govori še o nadaljnjem skrajšanju — morda le za nekatere industrije. Končno pa opozarjamo, da je brezposelnost nujna posledica industrijalizacije in ne le slučaj. Njej sledeča splošna demoralizacija pomeni za vse države veliko nevarnost. Naloga vseh vlad je, da pristopijo z vso resnostjo k reševanju položaja.

Kriza v Švici in hrščansko delavstvo

Kriza ni prizanesla niti Švici, saj je njen izvoz padel za tretjino v letu 1932. Švicarska vlada je postavila sanacijski program, po katerem naj bi se prilagodilo pri izdatkih za državne uslužbenke in dobili novi dohodki z novimi davki.

Proti temu načrtu so postavile delojemalske organizacije svoj načrt. Zahtevajo uvedbo kriznega davka, ki naj bi ga plačevali ljudje z visokimi prejemki in bogataši. Davek naj bi se uporabil le za lajšanje krize. Ta davek naj bi stopil namesto sedanjega specijelnega davka za kritje izdatkov, ki jih je povzročila svetovna vojna.

Ker mora po švicarski ustavi dati vlada na ljudsko glasovanje vsak predmet, za katerega to zahteva vsaj 50.000 volivcev, so pričele organizacije že zbirati podpise. Meščanske stranke so se izjavile proti kriznemu davku.

Vse organizacije so šle na delo za ljudsko glasovanje. Za marksistično pri tem prav nič ne zaostaja krščanska, ki je odločena storiti vse, da bodo za lajšanje krize prispevali le tisti, ki to morejo.

Gospodarska in socialna politika

Ameriški kapital v tujini.

Po ameriški statistiki je bilo koncem leta 1931 naloženega v tujini ameriškega kapitala za 17.97 milijard dolarjev. V letu 1932 je ta znesek padel na 17.16 milijard dolarjev. Leta 1913 pa je imela Amerika v tujini naloženega kapitala samo 2.63 milijarde dolarjev. Iz tega se vidi, da je Amerika med vojno zelo obogatela, zaslužki, ki so jih delele razne tovarne za municijo, so ameriški kapitalisti naložili v razna podjetja izven Amerike.

Nesreče v rudarski in topilniški industriji

V mesecu juniju in juliju 1932 se je na področju bratovskih skladnic Beograd, Sarajevo, Ljubljana, Zagreb in Split zgodilo 685 nesreč. Od teh je 636 nesreč lažjega značaja, 44 težjih in 5 smrtnih.

nih. Pri tem odpade največji odstotek nesreč na rudnike in sicer 593 nesreč, ki so lažjega značaja, 44 težjih in 5 smrtnih. Na topilnice železa odpade tedaj samo 43 nesreč, ki so bile vse lažjega značaja. Rudniki, med temi posebno cinkovi, zahtevajo največ žrtev.

Po reviji »Sigurnost u rudnicama«.

Razno

Film v Jugoslaviji. Preteklo leto je prišlo v Jugoslavijo eno kinogledališče na 4000 prebivalcev. Prodanih je bilo skoraj 12 milijonov vstopnic, torej nič manj kot prejšnje leto. Nemških filmov je bilo 199, ameriških 227. Domačih filmov je bilo 282, med njimi največ kulturnih, seveda le z neznatno dolžino (le 1/10 ostalih!). Kot je tedaj razvidno, si ljudje ne dajo mnogo vplivati od krize in mečejo še vedno velike vsote v — kinogledališke blagajne.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3, s podružnico na Miklošičevi cesti št. 13 je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000 — Din, rezervnih zakladov pa nad 10 milijonov dinarjev.

Za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek za varčevanje mladine izdaja domče hranilnike za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute najkulantneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti. Telefon centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367, poštni čekovni račun centrale št. 10533, podružnice št. 16138.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12. ure.

Nabiraj novih članov za Jugoslovansko
strokovno zvezo
Zavezanec se: kolikor moči, toliko pravice!

»Slišal sem.« Jedove misli so brž romale v pension, kjer so zbirali in premlevali novice in podatke o Warrenerevem sorodstvu. Isti student, ki je kosil pri mrs. Ewartsovi, je dobil zdaj službo pri mrs. Bartonovi, ki se je prej imenovala Marian Warrenere. Bila je hči mra. Cliveja Warrenerja in sestra »Claudeja juniorja«. Novo dete je bilo torej pravnik Jedovega delodajalca in Carrie Melcham je iz družabnih vest »Poste« izrezala sliko ljubke, mlade matere.

»Oh, mr. Rusher, to je najslajša mala stvarca, ki ste jo videli kdaj v svojem življenju! A morda ste kdaj videli že popolnoma novega otroka?«

»Oh, da,« je odgovoril Jed in si prizadeval, da bi ne prišel v zadrego. »Kaj takega človek pogosto vidi, ne?«

»Oh, ko bi jaz mogla imeti pravega otroka, potem bi zares pozabila Gladys. Tisti otrok ima tako drobne ročice in tako rožnate in tako tople, tako majhne prstke, da človek kar ne bi verjel, da more biti kaj tako majhnega na svetu, a na njih so majhni nohtki in vse; prime vas za prst in ga drži, — kaj tako vznemirljivega še nisem nikoli doživela. In pogleda človeka čisto zares, gre za njim s pogledom in zdaj pa zdaj se tako šaljivo nasmeje, ah veste, sliši, če mu kaj rečete in se smeje z vami! Meni se zdi vendar preveč čudovito, da bi kaj takega živelo, raslo in vse skupaj!«

»Seveda!« je rekel Jed previdno.

Velike, sinje dekličine oči so zrle v črne zenice mlaali mi boste nekaj povedali?«

»Kaj pa, Lulu Belle?«

»Naj mi kdo pove, odkod prihajajo otroci?«

Jedu je začela valovati kri čez ovrtnik, in tako silno,

da se je bal, da bi Lulu Belle ne zapazila. »Da —«, je dejal in prenehal. »Mislim da boste morali vprašati o tem gospo mamo.«

»Oh, saj sem jo že, pa mi noče povedati. Vedno pravi, da jih nosi sveti Ruprecht, pa to nima smisla, jaz ne verjamem več v svetega Ruprehta, pa saj tudi on ne bo hodil na pomlad? Potem mi je mama rekla, da jih nosi doktor v svoji torbi. Ko sem pa vprašala, odkod jih ima on, je dejala, da iz bolnice, in vprašala sem jo, kako pridejo otroci v bolnico in potem mi ni hotela nič več povedati. Zdi se mi da mama misli, da z otroki nekaj ni v redu, kakor s punčkami, kadar je človek prevelik, pa mi noče povedati, kaj je to, in vsakokrat, kadar jo vprašam pravi, molči!«

Jed, ki je zrasel na govejem ranchu, je vedno menil, da ga ni otroka, ki bi ne vedel, kako se vrši spočetje in porod. Eden izmed njegovih najbolj zgodnjih spominov je bil spomin na domačo kravo, ki je dajala sveže mleko za otroke; s teletom ni hotelo prav iti in stara krava je tulila že dolge ure. Tedaj pa je pridiral na konju domov Jack Rusher, zavihal si rokave, si umil roke v vedru in jih nato potisnil kravi v telo ter opravil tako delo babice. Vsi štirje otroci pa so stali v vrsti okoli njega in opazovali vse početje s prestrašeno radovednostjo. Tudi je Jed slišal, kako je sestra pripovedovala neki sosedi, da je tudi on prišel prezgodaj na svet in da ni njegova mati imela nikogar pri sebi razen šestletne Lize; ona je morala gledati materine muke in držati ihtečega, grgrajočega novorojenčka na rokalah, mati pa mu je zavezovala popkovino. Morda je bil to povod za njeno strastno skrb, s katero je čuvala nad Jedom od začetka in ga potiskala po poti do uspeha!